

HETI SZEMLE.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre	— — — — —	3 frt — kr.
Félévre	— — — — —	1 frt 50 kr.
Negyedévre	— — — — —	— frt 75 kr.
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre		2 frt.

Felelős szerkesztő:

Dr. BUZA SÁNDOR.

A lap kiadója:

A „PÁZMÁNY-SAJTÓ.”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések, stb. a „Pázmány-sajtó” czimérel küldendők. (Deák-tér 29. sz.)
Hirdetések jutányos árban vétetnek fel.

A lap megjelenik minden kedden.

A béke olajága.

A keresztény vallásnak legszebb disze a béke, mely nyugalmat ad, hogy annak olajága alatt működhessünk a rokonszenv, a szeretet érzetével, a belső, a legtisztább igazság, lelkiismeretünk megnyugtatására.

Hogy ne volna kedves az, ki a béke olajágát nyújtja, hogy ne fogadnánk örömmel azt a férfit, ki azzal kezében közelít felénk; de e férfinak olyannak kell lenni, ki a békejobb nyújtására a multban jogot, érdemeket szerzett, kinek multja biztatás a jövőre, kiről nem egyesek önző érdekeinek támogatását bizonyítja a meghamisíthatlan történelem.

Szatmármegye és Szatmár-Németi szab. kir. város kinevezett új főispánja Ujfalussy Sándor ömeltósága hozzánk, „hol neki annyi, annyi sok feledtetni valója van” a „Béke olajágával jön.”

Valódi béke csak ott lehet, hol valódi nyugalom van; ez annak szülő anyja.

Uj főispánunk szeretett városunknak békét sohasem hirdetett, — ma kezében a béke olajágával lép közénk, s hogy, — bár zöld az olajág színe, mint a reményé, — még sem nagy bizalommal fogadjuk a béke jobbot, — a multból vonva a következőt, — senki sem csudálkozhatik.

Az új főispán ur mondotta egyszer: „A polgári elemet semmibe se veszi.” Hogy fogadhassuk mi polgárok bizalommal a béke-

jobbot, midőn az, ki nyújtja, bennünket, figyelmére sem méltat?

Mi polgárok feledni képesek vagyunk, szeretni melegen tudunk, de mindkettőnek alapja az „Érdem.”

Egyik nagy-károlyi hirlap legutóbbi számában nem azért örvend, hogy vissza jön szeretett volt alispánja, mint főispán, de azért, mert hite szerint a székhelykérdés elalszik.

Nem a szeretet üdvözli őt e lapban, de a helyi érdek, mely be nem telik soha. Mentül többet nyujt neki a körülmény, annál éhesebb.

Mily elfogultsággal vádolnak, méltóságos ur azok, kik azt mondják: „Szeretnek téged?”

Ujfalussy Sándor mint Szatmármegye és Szatmár-Németi szab. kir. város főispánja lép közibünk, mind a két törvényhatóságnak igazságos érdekét szíven kell viselnie; azt követeli főispáni esküje, s hisszük, hogy van igazságszeretete.

A megye nagy többsége a székhely kérdésében két izben városunk mellett döntött, nem a város kéri a székhelyt, a megye nagy többsége követeli azt Szatmár-németi földrajzi fekvése, ipar, kereskedelmi és közlekedési központjánál fogva.

Egy felhevült pillanat szülte talán azon szavakat, hogy a polgárokat semmibe se veszi, — nem ismert bennünket, — megismerve kell hogy szeressen.

Nagyon sok a feledni, feledtetni való, —

szónok nagyobbakat és megtisztelőbbeket nem mondhat, — azokat a szavakat: „viri fratres,” „testvéreim, férfiak;” azonban hol teremnek e hithú, jellemes, következetes, egész emberek? ha a bevallott, kath. hitélet földjén nem: akkor sehol!

Pedig mennyire kíván a társadalom egész embereket s mily megfeszüléssel s áldozattal akarja azokat megteremteni!

*

Keresik az iskolában, mert hát König Gyula ur, a műegyetem rektora panaszkodik Csáky miniszter előtt, hogy azt a lelkes tenni s áldozni kész ifjúságot kell megteremteni; nem boldogulunk emberekkel, kik miután születtek, nemsokára megöregedtek; gyermekekkel, kiknek karja még csak poroz, nem is esont s már is pisztolyokat emelgetnek; ifjakkal, kiknek még csak pelyhesedik álluk, s már is álmos szemmel néznek bele a világba; férfiakkal, kikben lelkesülés más javakért, mint a piszkos bankókért s a zizegő arany pléhecskéért egy garasára sincs!

Keresnek embereket a közélet terén, egész embereket, kiknek nemesak eszük, hanem szívük is legyen és lelkiismeretük, — kiknek fejében ne csak paragrafus raktár

elfeledjük a fentebb idézett szavak által irányunkban nyilvánított kicsinylést, nem emlitjük fel soha a 13 magyar község elszakítására irányzott törekvést, — fátyolt vetünk arra, hogy Jásznagykun Szolnok megye főispánja az önzés mellett, az igazság ellen, — ellenünk szavazott, — de hogy ezt tehessük, a jövő működéstől függ. Bocssássa meg ha a polgárságnak tettek kellene, a tettek felelőssége, ha ma sziveinkben az aggály okozta félelem-, és bizalmatlansággal fogadjuk városunk; tőle függ, hogy a béke állandó otthon nyerjen körünkben.

Istenben, igazságában bizva nem fél Szatmár-németi polgársága, bizik önerejében, mely eddig fenntartotta, érettségében, józan gondolkodásában, mely tetteit vezérli, ha kell az igazságért áldozni tud, védi azt, küzd érte mindig, mindenki ellenében.

Méltóságos ur, te adtál okot a multban a bizalmatlanságra, te változtathatod azt át bizalommal; ha mostoha atyaként fogad ma Szatmár-németi polgársága, te alakíthatod át őket édes gyermekeiddé, légy a jóban, az igazságszeretetben nem csak szóval, de tettel is vezér, követni fog egy szívvel, egy lélekkel városunk összes polgársága, a bizalmatlanság szeretetté változik át, jetteid a mostoha szót édessé változtathatják át.

Minden működésedtől függ!*)

Ego.

*) Előkelő kézből vettük e cikket s mint városunk közhangulatának kifejezőjét szívesen közöljük; habár az új főispán urnak megnyugtató nyilatkozatai az e cikkben kifejezetti óhajt a magatartásra nézve, részben már teljesíték. Szerk.

TÁRCZA.

Harcz a félszepségek ellen.

Irta: PROHÁSZKA OTTOKÁR.

Ily czim alatt jelent meg legközelebb az esztergomi „Magy. Sion”-ban egy feltűnést keltő kitűnő értekezés, mely remekül festi korunk félszepségeit s egy lelkes kiáltvány jellegével bír. Sujánszky Antal, a nagybuzgalmu vál. püspök, pápai praelátus és prépost-kanonok Esztergomban külön csinos füzetben is kiadta ez általános érdekű közleményt, melyből egy kis szemelvényt mi is érdemesnek tartunk bemutatni.

Az átlagos, modern ember jelképe az a negyven éves, érzélgő koldus lehet, ki Franciaország Bourges nevű városának tömlőczében már nyolczadizben ült fogva; jobb karjára ezen szavak voltak túvel bekarczolva: „Multam megcsalt; jelenem gyötör; jövőm borzaszt.” Ez inaszakadt nemzedék lapályából sóvárogva néz szertesztét tekintetünk, keres alakokat, kikre alkalmazhatná az apostol beszédének bekezdő szavait, melyeknél

legyen, hanem, akikben a törvény szelleme s a törvény kútfeje, az Isten áraszsza világosságát, — keresnek embereket a törvényhozásba, kik ne bókoljanak és hajtogassanak tédret egy hideg bálványnak, melyre ráfogják, hogy ez csinál törvényt és jogot s melynek azt a nevet adták, hogy „állam,” — hanem ismerjék el, hogy az állam is csak egy kis fazék annak a nagy alkotónak kezében, ki az Ur s kitől hatalom, jog és törvény származik s kinek kezéből, ha a fazék kiszabadul, leesik és izzé-porrá török! Egész embereket a családi tüzhelyhez, — egészetket a csákók, ezilinderek, főkötők, párták, a koronák és papi süvegek alá!

„Egész ember” ez a jelszó; a föld szomjas, rálehel az égre forró, tikkadt lehetét, esőt akar, melyben felnőjön az a sárguló, satnya vetés: az emberiség szomjas, csak lóg rajta minden, nincs egészsége, miért? mert nincsenek egész emberek.

*

Fenyegető vész gyászos jele ez a félszepség, mely mindenütt kísért. Az emberek akár mint hazafiak, akár mint keresztények nem egész emberek. Elvek helyett, belátás helyett rút alkalmazkodás, esuszó-mászó meghunyászkodás foglal tért; azt okosság-

Irányeszmék a nevelésről.

A nevelés nagy fontosságát tagadni nem lehet, főleg, ha meggondoljuk, hogy a neveléstől függ az ember ideig és örökké tartó boldogsága, a család jóléte, a haza üdve.

Az élet céljára csak jó nevelés vezeti az embert. „Ki az életben előforduló jót és rosszat legjobban el tudja bírni — ugymond Rousseau — nézetem szerint az van a legjobban nevelve.“ Nagyon szép elv Rousseau ajkain, de kérdés, hogyan vihető ki.

Az emberiség művelődéstörténete azt mutatja, hogy minden korban voltak eszmék, melyek a szellemi világ sarkpontjait képezték. Ezen eszmék a korral együtt ingadoztak s ép azért az emberi cselekvésnek biztos irányt nem adhattak.

Mennyi tévedés az uralkodó eszmékben. A régieknek voltak dicséretreméltó tetteik, de mennyi a fény mellett az árny.

Az ész és akarat mivelhet nagyot, de mily könnyen téved a magára hagyott értelem, hányszor elvakítja a szenvedély. Elvekre, örök érvényű elvekre van szüksége az emberiségnek s ez elvekkel szoros kapcsolatban álló erkölcsi törvényekre, azaz igaz hitre s ennek megfelelő erkölcsiségre. Ha így van nevelve az ember, nem fuvalkodik fel az öröm s nem csügged a fájdalom óráiban.

A társadalom beteg, boldogtalan, különben lehetne-e oly sok boldogtalan tagja? Jól vannak e tagjai csak Rousseau szerint is nevelve, midőn a napi lapok megdöbbentő tanúsága szerint oly sokan rohannak az öngyilkosság vészes örvényébe?

Meg lehet menteni az atheni bölcs szavai szerint egy új nemzedék által. De hiszen a kiktől a nemzet boldogsága függ, mindent elkövetnek a nevelés ügyének előmozdítására. Bár iskolák emelkednek mindenütt s tudományban nincs hiány, elmondhatjuk Ney Ferenczeczél: „A tiszta nemes érzelmek hajléka, — a szív s el nem kábult értelem vetése: a közérkölésiség ragyogó ültetvényei felett függ a nehéz fellegzet. A családi üdvöt, a közérkölésiséget fenyegeti

nak hívják; félnek, fáznak az elszánt lélektől, a meggyőződéstől s annak külső megvallásától. A szívük, lelkük hisz, szeret, remél valamit, de csak egy suba alatt: azt tartják, hogy ne menjén az ember neki a falnak s a sok bölcs óvakodástól egyet se lépnek. Azt mondják, ne legyen az ember vakbuzgó, ne legyen önfejű, ne erőszakolja rá másokra saját elveit és nézeteit s ettől az előrelátó mérséklettel befagy saját meggyőződésük; azt mondják, elég ha az ember magának jó, magának ismeri a jogot, magának tiszteli a törvényt, ne akarjon annak mások előtt is érvényt szerezni, ne vigye bele szent meggyőződését az életbe, az utcára, a kaszinóba, a választásokba; legyen liberális, hagyja leszedni a fejét s tétessen helyébe egy üres álarcot, melynek nincs veleje, de annál nagyobb orra és szája, mintha bizony nem ismernék Arany János szavát: Jelennek él, ki közöttünk él, a ki közöttünk hisz, szeret, remél. S azt a töméntelen sok embert, kiket a természet ösztönöz arra, hogy szívük szent tüzének melegét külre is sugározzák, kiket a természet egyenessége úgy alkotott, hogy a jognak, az igaznak, a hitnek, az örök élet vágyának nyílt homloku lovagjai, ne subás baktéri legyének, — azt a töméntelen sok embert, kik keblükben

egy porba sujtó csapás.“ Igen, mert a tudás vallás nélkül mindent felperzsel és megemészt. Elmondhatjuk Eötvössel: „Mindenhátó Lény, kinek lehelete alatt világok forognak... nézz le szegény emberi nemedre s add vissza hitét... emelj fel minket a porból a hová súlyedénk.“

Anyák, tanítók, gondosan ültessétek s ápoljátok a hitet gyermekeitek s tanítványaitok szívében, annál gondosabban, minél könyelműbben bánik a világ veled.

Ha természeted megtudod tagadni, ha a bú és fájdalom természetesen folyó könnyeid, ha az öröm kedves mosolygását el tudod nyomni, kiesinyeld a róm. kath. anyaszentegyház lélekemelő szertartásait, mint a hit igazságainak gyöngébbek által is felfogható jelképezését. „Ne vess térdhajtásainkon — mondja La Mennais — de miután neveltél, mondd meg, mi lett volna az emberiségből, ha a kereszt előtt térdére nem borult volna.“ A keresztény kath. anyaszentegyház a trienti szent zsinat határozatához hiven ez emberi erőt gyamolító és külsegélylyel Istenhez emelő szer, lélekemelő szertartásai által is igyekszik az emberek lelkében megőrizni azt a bölcseséget, mely mindennek kezdete s melyet Balmes Jakab — korának nagy tudósa — megmérhetlen kincs gyanánt örökölt lelkében s ennek emlékezete is elég volt, hogy fáradt lelke nyugalmat találjon és erőt nyerjen a testi szenvedésekre.

Firnstall Lajos.

Hazánk.

Nagy zaj — semmiért. Így jellemezhetjük azt az esetet, mely napok óta tartá izgatottságban a képviselő házat és az országot. A 48-iki elesett honvédek szobrának leleplezését a szoborbizottság kitűzi nov. 2-ra s oly programmal, melyben a közös hadsereg részvételének viszonzásul, az elesett osztrák katonák s Hentzi budai szobrának megkoszorúzása is bennefoglaltatott a honvédek által. A kormány hozzájárul a tervhez, a királynál és hadseregnél is támo-

hordják lelkiismeretüket, mely a nagy német filozofus, maga Kant szerint, oly nagy, oly emelő, oly ragyogó tény, mint a csillagos ég, azt a töméntelen sok embert mondom, azok esztét, szívét, meggyőződését leborítják a félszepségek szakajtójával, mint a márcziusi plántát, de nem azért, hogy meg ne fagyjon, hanem azért, hogy fel ne nőjjen, hanem elcsenevészedjék.

Itt kisértenek azután köztünk azok a fejletlen hektikus jellemű emberek, kik se hus, se hal; kik félnek minden friss légáramlattól, melyet a tevékeny közélet és hitélet megindít, mindjárt köhécselnek, félnek... Itt kisértenek közöttünk azok a desperátus alakok, kik remélni, bizni, jobbat várni, már rég elfelejtettek, kik midőn látják a világban a rossz, a hitvány elemek özönvizét, olyanok mint a tiszai árvizkor a szegedi paraszt: leült s várta a gáton, hogy mikor viszi el már a víz! Vannak mások, kiknek a lelke olyan, mint egy száz éves boltnak a küszöbje, ugy ki van taposva, kimosva, kopva, hogy nem hisznek semmit, nem remélnék semmit, nem tisztelnék senkit. Hányavetileg mondják: „Mit bánjuk mi, tartozik is az ránk?“ Pedig dehogy nem tartozik, tartozik biz az a késő jövőre is. Minden egyes egyén élete belevág a társadalmi élet keretébe. Mindenkinek megvannak sajátos

gatja azt, elhárítván utjából minden akadályt. A terv első részét, a közöshadsereg részvételét örömmel fogadja az egész ország, a másik része ellen felzúdul a közvélemény jelentékeny része. A függetlenségi párt az országgyűlésen tüzes beszédek tart ellene, felszaggattatnak a régi sebek, a tiltakozások egymást érik régi honvédektől, népgyűlések tartatnak itt is ott is a vidéken. Az izgalom mindinkább nő, a szélsőbal obstructióra, tüntetésekre készül. Apponyi a nemzeti párttal békiteni akar. A kormány visszautasítja a békejobbot. A két ellenzék egyesül s heves ostromra készül, melyet Ugron fényes beszéddel nyit meg. És ime, mindezek után összeül 22 öreg honvéd, a központi választmány és kijelenti, hogy a szoborbizottságnak nem volt joga és meghatalmazása az ünnepély programját megállapítani, az országos honvédgyűlés feladata lesz az. A haragos hangok elnémulnak, a kardok hüvelybe dugatnak, — egyszerre tárgytalanná lett minden. Jól volt ez így, de az épen nem válik dicsőségére a kormánynak, hogy kellő alap és megfontolás nélkül ártotta bele magát ily fontos dologba s oly könnyelműen idézett föl senkinek sem használó, de hatásában mégis fontos érdekeknek ártható vihart a hazában.

Miniszter-menesztés itthon és a szomszédban. A Hentzi-szobor megkoszorúztatása ellen egy hét óta folyó vita az országgyűlésen a kormánya nézve igen siralmasan végződött. A honvéd-választmány említett határozata következtében előállott új helyzetet maró kegyetlenséggel aknázták ki a két ellenzék vezére, Eötvös és Apponyi. Szapáry lanyhán védte magát; a szabadelvű párt le van hangolva. Az ellenzék lehetetlennek tartja, hogy Szapáry tovább is a kormánynon maradjon; sőt a bécsi lapok legnagyobb része is igen erősen megingottnak tartja a kormány állását.

A Hentzi-vita a király ő felségére is igen kellemetlen hatást tett. Fehérváry honvédelmi minisztert vasárnap Gödöllőre hivatta és referátatott magának az ügyről. Fehérváry visszatérése után igen komor és

kötelezettségei, melyeket lerónia kellene, mindenki számára ki van szabva saját munkaköre. Ha az ember elveit, nézeteit szelkaskas módjára forgatja: félemler... szelkaskas. Mit ér a mélységes értelem, ha azt fenséges hit nem koronázza meg! Holt erő, mint a kőszén a bányák mélyében. Az elmébe fogadott eszmék ott hálnak meg, tettekben nem gyümölcsözhetnek, mert nincsenek elveik, meggyőződésük, hiányzik náluk a vallásos, éltető elem. Hitvallásuk semmi, semmiből pedig semmi sem lesz. Nem lelkesülhetnek nemes célokért, nem buzoghatnak magasztos eszmékért, nem képződhetnek önálló jellemekké. Ha vannak is okos, tudós, bölcs beszédű ékesszóló emberek, de a sok tudás, a sok nézet, az mind mint a száraz esontváz, egymáshoz kapcsolt száraz esontok, ha éltet nem önt beléjük a lélek, ha igazsággal, buzgalommal, örömmel ki nem tölti, fel nem eleveníti.

Szóval, hogy terjengő ne legyek, ha az igazság, a belátás csak az agyvelőbe zárul s nem vált ki érzelmet a szívben s ha a szív melegétől nem reszket meg a vágy, az életkedv, nem perddül meg a nyelv, nem jön mozgásba a kar... az ilyenek a beteges, gyöngé félemberek!

Ilyenek vesznek minket körül; egy hirneves francia író le is fotografálja őket;

zárkózott volt s csak Szapáryval beszélt hosszasan a szabadelvű párti klubban.

Meggátolt vérontás. A 14 öreg honvéd, akik a budai honvédszobor leleplezési ünnepének programját s ezzel együtt a tulloyalis Ivánkát és Szapáry minisztert is dicsőségesen leszavazták, nemcsak az egyestült két ellenzéknek szereztek országos diadalt, melyet fényes bankettel és még fényesebb díkezőkkel ültek meg egyesülten, nemcsak Szapáry minisztert ingatták meg alaposan biztos trónusában, hanem egy nagy vérontást is megakadályoztak. Az „Egyetértés“ hire szerint ugyanis a függetlenségi és 48-as párt összes tagjai elhatározták, hogy valamennyien jegyet váltanak a leleplezési ünnepélyre, diszruhát öltenek magukra, kettős sorban körülvesszik a Hentzi szobrot és egy lelket sem eresztenek oda, úgy, hogy csak testükön keresztül férhetett volna hozzá a koszoru.

Vajadás a kormányban. A mult napokban egymást érték a miniszteri tanácsok; kettő ő felsége a király elnöklete alatt az égető egyházpolitikai kérdések miatt. De hir szerint — eredménytelenül. Az e tanácskozásból kiszivárgott hírek oly változatosak, mint a kaleidoskop képei. Hire volt, előbb, hogy az elkeresztelési kérdés megoldása végett a miniszterek többsége a kötelező polgári házasságot, az anyakönyvek világiasítását és az izraelita vallás egyenjogúsítását pártolta s ahhoz a kisebbség is csatlakozott. Hirdették a lapok a helyreállított egyöntetőséget. Így mentek a király elé tanácskozni, miután előbb Vaszary hercegprimást, majd Szapáry miniszterelnököt fogadta a király külön-külön hosszas magán kihallgatáson. És megoldás most sincs. A király ő felsége — hir szerint — kijelenté, hogy ő a kötelező polgári házasságot soha sem fogja szentesíteni. Mint buzgó katolikus nem is teheti ezt. Megindultak erre a hírek a miniszterválságról. Ezek szerint legtöbb kilátása van a miniszteri pensióra Csákyknak s vele Szilágyinak. Lemondatták Weckerlét is a hírek, sőt az egész miniszteriumot. Annyi bizonyos, hogy még mikor

de csak árnyképet ad, nem fényképet: „Bármerre tekintünk is, mindenütt szemünkben ötlök a hit s kötelesség iránt való merrev közöny, másfelől a gyönyör s pénz után való lázas hajhászat, mert csak ez olthatja az epesztő szomjat. Minden eladóvá lett; nemcsak a leány, hanem az erény is, — a lelkiismeret, becsület, hit, meggyőződés, méltóság, hatalom, tekintély, sőt még az önértzet is... elvek és erények romba dőlve hevernek szerteszét. A bölcsészeti elvek a hitelenség tanain szétbomolván, beolvadnak a közönynek mindent felemészítő vermébe, ez lett mostanában a szellemi élet slrgödrévé, amelyben minden elv, minden tévedés pusztán, összekuszáltnak, összezavartan merül el, üres sirverem az, melyben még csak a esontok sem porladoznak.“

„Ne pletykáljék kend!“

Ennyi volt az egész, amit mondtam. Se több, se kevesebb.

Ősz szakálamra, sőt a bajuszomra mondom, hogy úgy van.

És mégis úgy megharagudott rám Szájásné, hogy azt hittem, menten megpukkan.

Pedig Szájásné fennen dicsekszik fünek fának s ezenfelül az egész világnak,

e sorokat írjuk, áll az egész miniszterium, de eseréplábakon s mivel a fontos ügyek nem türnek többé halasztást s a költségvetés tárgyalásáig, a mely küszöbön áll, tisztulni kell a helyzetnek, már a legközelebbi napokban tudni fogjuk, megindul-e a harez az egész vonalon a katolikusok ellen a protestansokkal szövetezett államhatalom részéről, vagy azon jobb belátás jut érvényre, hogy bajos mégis kormányozni az ország nagy többségét képező katolicizmus ellenére, mely a vitás kérdésekben egyedül áll a liberalizmus és lelkiismeretszabadság talaján.

Csáky és Szilágyi utban — Pensionopolisba. Az egyházpolitikai kérdések a kormányhoz közelálló P. H. legutóbbi száma szerint érdemileg már rendezve volnának. Ő felsége, a király elé nem a kötelező polg. házasság s általános polg. anyakönyv, hanem a facultatív polg. házasság és a részleges polg. anyakönyv került. A király választát már közölte a kormányval. Erről azonban még csak annyit lehet teljes bizonyossággal tudni, hogy a korona részéről a javaslatok maguk nem fogadtattak el, azonban oly minimalis engedmények tételtek, a melyek mellett Szilágyi és Csáky minisztereknek lemondása csak idő kérdésének tekinthető. A budgettárgyalásban már egyik sem fog részt venni. Hála Istennek!

Közös ügyek. A delegációk albizottságai befejezvének munkálataikat, megkezdődtek mindkét részen a teljes gyűlések. A magy. delegáció ülésén Ugron kívánta, hogy a haditengerészetnél a magyar tiszt arányban alkalmaztassanak az osztrákokkal és hogy a hajók magyar névvel is birjanak, ne csak némettel. Azt a választ kapta, hogy 189 magyar tiszt szolgál és 2 hajónak neve már magyar. — Ugron, a ki a delegációk tárgyalásaiban igen tevékeny részt vett s a magyar nemzeti szempontok érvényesítését minden lehető alkommal sürgette, a további gyűlések folyamában is sokszor felszólalt s nem kis munkát adott a közös minisztereknek.

Az osztrák delegációban a cseh Eim

hogy ő benne annyi epe sincs, mint a körme feketéje — a legkisebb ujján.

Es lám, ő mégis megharagudott rám. S ugyan miért? — Csupánságosan azért, mert azt mertem neki a szemébe mondani, hogy: „Ne pletykáljék kend!“

Már hiába! Én a pletykát ki nem állhatom s a pletykálás ezudar szokását kezen utálom.

Hogyne, mikor alig teszek egy lépést, alig állok valakivel szóba, az első, amit melegeben hallanom kell, a pletyka.

Kiválóképpen kiválnak pedig a pletykálásban, mint az egész világ tudja, — egyes mindennapos hirlapok és — a vénasszonyok.

Igy Szájásné asszony is, akinek az vala mindennapi gyönyörűsége, ha valakit fölvehetett a nyelvére. Nem hiába volt krockodilus ábrázatja — hozzá legyen mérve.

Mikor kérdezte tőlem, hogy mikor is fogják Gyömbé né ifiasszonynál a kukoriczát hántani, én elejente nem akartam vele szóba állani; mert nem jó az embernek magát minden lébe belemártani. Mert hát én is az öreg példaszó után indulok, hogy: „Ne szólj szám, nem fáj fejem.“

Mikor azonban Szájásné asszonyval elvégre is szóba eredtem és előtte a

megtámadta a dualismust és a hármas szövetséget, de magára maradt itt is, saját nemzetbelije utasították vissza támadásait. Kálnoky gróf külügyminiszter politikája, meggyőző fejtegetései után nagy helyesléssel találkoztak. Suez nemzetközi fellépést kívánt az ázsiai kolera behurcolása ellen, különösen a kolera két rendes utjának, a Suez-esatornának és az indiai utnak nemzetközi ellenőrzését. P a c a k cseh attól fél, hogy az óriási teherrel járó német katonai új javaslatok nálunk is hasonló intézkedést vonnak maguk után s Olaszország sorsára jutunk, a mely majdnem elmerül a katonai kiadások miatt az adósságban; aztán panaszkodik a magyarok ellen. Meg is felelt neki derekasan Bauer hadügyminiszter. Egy másik csehnek, Massaryknak s Spincienek Bosznia kormányzása ellen volt kifogása. Ugy látszik, a csehektől nemcsak a multban, de a jelenben sem várhat sok jót Magyarország.

Millenium. A budapesti kath. körnek gróf Eszterházy Miklós Móríc elnöklete alatt tartott választmányi gyűlése egyhangulag elhatározta, hogy mivel nemzetünk államiságának megállapításában s ezeréves fenállásában a katolicizmusnak elsőrangú szerep s érdem jutott, a millenium katolikus jellegű megünneplését kezébe veszi s annak érdekében országos jellegű mozgalmat indít meg. Evégből bizottságot is választottak. Ezután gr. Eszterházy Miklós Móríc előadva, hogy a kath. kör célját elérni, a kath. társadalmi életet, kath. köztevékenységet ébreszteni csak úgy lehet, ha a kör tevékenysége nem áll izoláltan, elszakítva a vidéki élettől és mozgalmaktól, indítványozta, hogy a kath. kör kezdje meg tevékenységét a vidéken is, a nagyobb vidéki városokban. A terv egyhangulag, örömmel fogadtatott el.

Egy bordal jubileuma. Vörösmarty-nak, a legnemesebb érzelmű, legmagyarabb költőnek híres „Fóthi dala“ 50 évvel ezelőtt olvastatott fel a fóthi szüreten Fáy András szölejében Deák Ferencz, Kossuth, Toldy Ferencz, Czuczor, Vörösmarty s a közélet

Gyömbé né familiáját szóközben dicserni kezdtem, hát egyszer csak elkezdte Szájásné a nyelvével az ártatlan Gyömbé né mosni, szapulni, mongorolni, vasalni, férjestül, leányostul, anyóstul, apóstul, nagyanyóstul, nagyapóstul és pedig egy álló óráig szakadatlanul. Nem hagyott a szegény ártatlan Gyömbé r-familián annyi becsületet, amennyivel manapság a legutolsó kefen csuszó koldus is dicsekedhet.

Csoda-e aztán, ha nem birtam szó nélkül megállani?

Szóltam biz én. Mert az embernek szólnia keil, ha már valami mondani valója van.

De ismétlem, én Szájás-nének csak annyit mondtam: „Ne pletykáljék kend!“

És mégis mi történt? Hát az, hogy Szájásné ezért a három ártatlan szóért úgy megharagudott, de úgy megharagudott, hogy a szeme akkorára dülledt, mint egy téli kalarábé, orr-likai úgy kitágultak, mint a Csász Vince pejesikájé; szájaszéle kék lett, mint a privatinerek nadrágposztója; s arcizmai úgy rángatództak, mint a — de nem folytatom tovább, ez is elég, nehogy még valakire ráragadjon ez a ezudar betegség.

Engem is úgy megviselt ennek a lá-

számos képviselői jelenlétében. Ez irodalmi eseményt Főth községe a napokban ünnepelte meg diszgyűléssel, a főthi plobános emlékbeszédével, Vörösmarty arczképének leleplezésével és 400 korona alapítvánnyal, stb. melynek kamatait évenként az a főthi iskolás fiú kapja, a ki legjobban szavalja el a főthi dalt. Vaszary Kolos hercegprimás és Császka kalocsai érsek pompás koszorút küldtek a leleplezett arczképre.

Muszáj-polgármester. Szentés némes város közgyűlésének többsége régen összetűzött a polgármesterével, Tasnády Antallal, és le is tették, illetőleg felfüggesztették, de a belügyminiszter legközelebb visszahelyezte. Volt nagy vihar, mikor az alispán fogatosítani akarta a rendeletet. Majdnem hajbakaptak s lepimaszolták egymást. A vége aztán a dolognak a gyepen játszódott le, ahol Balogh János Szentés orsz. képviselője és Molnár Sándor tanácsos szegeztek egymásnak pisztolyt s most Balogh ott fekszik élet-halál közt egy fekete golyóval testében.

A megvesztegetett főherceg. József főherceg a minap elbeszélte egy látogatójának, hogyan vesztegette meg őt egy paraszt husz krajczárral. A napokban egy reggel a parkban sétálok — beszélte a főherceg — s olvasgatom Kneipp szakkönyvecskáját, mikor elmerülésemből éktelen kiabálás és jajgatás térít vissza a földre a mezitlábások honából. Arra fordulok, honnan a kiabálás hallatszik s meglepetve veszek észre egy öreg parasztot, a ki — miközben az ut szélén ugrált ide-oda — jajgatva kért, hogy hajtanám ki elszabadult kakasát a muskátlik és rhododendronok közül, mert — ugymond — jaj lesz neki, ha a főkertész ezt meglátja. Én egyet hajoltam s a bokor alján meglapult kakast megfogva, odaadtam a hálálkodó parasztnak. Alig adom kezébe a szökevényt, hát tenyerembe a paraszt egy huszkrajczárost nyomott; fogadjam el — ugymond — ajándékba és ne szóljak semmit a dologról a főkertésznek.

Hamis „bizalom az ősi erényben.“ Erről lehet csak megismerni azon hű ezüst-

tása, hogy hazajövet rögvest szenesvizet kellett innom, ezt ajánlotta anyósom.

Elmult egy hét, mialatt Szájásné szerencsém volt nem láthatni; de tudtam hogy ez nem soká fog tartani.

Ugy is történt.

Hirtelen u. i. lakodalom ütött ki a szomszédban. S ami feltűnő és egyenesen szembeszökő, éppen a Gyömbérné leányát, névszerint Nánesit vette el Pikulás Marczy, egy derék, értelmes kefekötő.

Véletlenül-e, vagy alkalmilag, elég az hozzá, hogy engemet meginvitáltak — násznagynak, Szájásné pedig — nászaszszonynak.

Én szívesen váilalkoztam; de hogy Szájásné is eljőjön, azt a történetek után nem gondoltam. Pedig megjelent ott, mint mondám, pontosan.

Tény, hogy esküvő előtt Nánesi, a menyasszony, kétszer ajult el, tehát duplán; a miből a könnyen ítélő azt következtethette, hogy Nánesi, szülei részéről, a házasságra rá van erőltetve. Pedig dehogy! Az egész dolog azon mult, hogy a leány midere tul a renden karesura volt befűzve, mert mihelyt kikapcsolták derékaját, oly kövér lett, mint egy kitömött szalmazsák.

forintosok t, melyeket egy a napokban felfedezett szegedi pénzhamisító pakfonból csinált s ezüstözött meg egész halomszámra és szépen zacskókba raktározva. Schaaf Jakabnak hívják ezt a szegedi „magyar“ czivist, a ki fakereskedő létére ily módon akart meggazdagodni ezüsből, belekontárkodva Weckerle valutájába. Mikor elfogták, büszkén vallotta be, hogy ezt a „tudomány“-t Illván tanulta egy másik „magyartól“ Hendlertől, a ki bankóhamisításért ette az állam kenyerét.

Szárnyaszegett sas. A nagyváradai jogakadémia ifjusága Ardelian Jusztin román nemzetiségű joghallgatót, a ki az ottani „Vulturul“ című román lapban a magyarok ellen folytonos támadásokat intézett, az önképző egyesületből egyhangulag kizárta, vele minden egyesületi és magán érintkezést megszakított s a segély-egyesületből is kirekesztette.

Öngyilkosságok a hadseregben. A Konzervative Correspondenz szerint a közshadseregben 1873-tól bezárólag 1891-ig összesen 5808-an követtek el öngyilkosságot. Egy évre esik átlag 323, százezer emberre 123 öngyilkosság. 1199 büntetéstől való félelmében követte el tettét, az okot 2358 esetben nem lehetett megállapítani. Ezen szomorú adatból is kitűnik, mennyire üdvös volt a vallásoktatást behozni a kaszárnyákba.

A tudomány hatalma. Az elektromos erőnek egy újabb képviselője jelent meg a napokban a főváros utcáin: a villámos kocsis. Egy háromkerekes kétüléses kocsis ez, melynek ülése alatt egy szekrényben van elhelyezve a kerekeket hajtó villámos motor. A esinos alkotásu, egyfogatu bérkocsishoz hasonló kocsis a legnagyobb gyorsasággal haladt végig az utcákon s könnyen kerülte el a kocsikat, sőt a gyalogjárókat is. Az érdekes találmányt Gerlóczy alpolgármester, a járványbizottság elnöke használta először, midőn a kütelken járva a járványbizottság határozatainak végrehajtását ellenőrizte.

Egy szabadkőműves halála. Besze János dr. az 1848-i nemzetőrök orsz. parancs-

A lakodalmi trakta, mint mindenütt, itt is kaczagó vidámsággal kezdődött és folytatódott. Volt minden bőven, mindenki jólakotott.

Nekem azonban nem tetszett, hogy Szájásné az egész trakta lefolyása alatt szomszédnéjával, özvegy Sulyoknéval folyton folyvást sugdosódott. Biztosan pletykált ismét, mint ez későbbben csakugyan kitudódott.

Mikor ugyanis a traktának vége lett, másnapon már az egész falu a lakodalomról beszélgetett.

Egyik azt mondotta, hogy a Gyömbérné leánya nem ment Pikuláshoz készakarva, hanem hogy szülei kényszerítették arra; továbbá hogy őt, már mint Nánesit, a szülék titokban ütötték verték, sőt hogy a haját is kitépték. Ő ugyan, már mint a mondó, nem látta ezt tulajdon szemével, de igen Szájásné, aki ezt először öneki beszélte el.

Másik azt mondotta, hogy Nánesi az egész nászuton ordított, mint egy zálogos borju úgy, hogy az egész utca összefutott. Tanu rá Szájásné, akitől ezt hallotta, ő mondotta.

Voltak, akik beszéltek, hogy Nánesi

noka, Budapest és Debreczen diszpolgára, volt orsz. képviselő, ki hajdan nagy szerepet játszott hazánk politikai életében, legközelebb Aradon, 82 éves korában elhunyt. Halálát közeledni érezvén, kath. papot hivatott, töredelmesen meggyónt s későn bár, de mégis kibékült Istennel s egyházával, melynek, mint szabadkőműves, oly sokáig volt ellensége. Nyugodjék békében!

Milliók — füstből. A magyar dohányjövédék pénzügyi eredményei néhány év óta, viszonyítva az előző évekhez, állandóan fejlődnek s az eredmények ma már kedvezőek. Az 1891. évben a tiszta jövedelem már 27,296.800 frt volt, míg 1890-ben kerek 24,000.000 frt, mely eredményt a nyolczvanas évek eredményével, 45—47 százalékkal szembe állítva, a haladás jelentékeny.

A katolikusok Erdélyben (a g. katolikusokkal) a lakosságnak 27.11 százalékat képezik, ezelőtt 10 évvel pedig csak 26.32 százalékat. Ellenben 1880-ban a lakosságnak 39.83 százaléka volt evangélikus, jelenleg csak 37.79 százalék, tehát 2.04 százalékkal kevesebb. A katolikusok leginkább szaporodtak Szász-Régen, Beszterezén és Segesvárt, az evangélikusok pedig fogytak és fogynak, magában N.-Sebenben.

Villám után — hó. Mig nálunk Szatmáron alig pár napja erős és sűrű villámok cikáztak a zordon sötét éjben, menydörgésektől kísérve, — addig hazánk más részeiben Gógánfán, Vasváron fehér hó lepté el a földet. Nagy havazás volt a napokban Bécsben, Tirolban, Klagenfurtban, Münchenben is.

A kolera Budapestén nem szűnik, a megbetegedések száma naponkint majdnem változatlanul 25—30, a halálozásoké 10—15. A vidéken is alig szűnik azon 20 helyen, a hol eddig fellépett, sőt fellépett ujonnan: Török-Becsén, Érden, Ercsiben, Pozsonyban, Szolnokon, Pakson, Faiszon.

Külföld.

Nemzetiségek mozgalma. Az Ausztria-Magyarországban élő románok, szerbek,

a lakodalom révén hétszer ajult el s hogy csak maga Szájásné őt négyszer emelte fel. No meg még téltul az a kósza hir is kóborolt, hogy a lakodalmi trakta komisiz volt: a leves fővetlen, a tészta s hus sületlen, sőt hogy nem volt elég enivaló feltalalva, úgy hogy többen, köztük Szájásné is, aki maga mondotta, éhen ment haza.

No már, ha valaki valaha érdemlegesen képzelődött, az el tudja képzelni, mennyire fölháborodtam, a mikor ezt a tenger-tömérdek pletykát egyhuzomban meghallottam!

Gondoltam, hogy könyvet írok „A pletyka mivoltáról és czudarmineműségéről“ és kifejtem abban a fényes napnál világosabban a megszólás, a hirhordás s a rágalom komisiz természetét tőről végről; és hogy annál kapósabb legyen, szólni fogok benne még sok más egyébről.

Gondoltam, kiadom könyvemet egy nagy, vaskos kötetben, hogy körülbelül oly vastag legyen, mint a baltenyerem.

Hogy kelendősége lesz, ahhoz elég kövér vala a reménységem, ha hirlapokban nem is hirdetem. Azt gondoltam, elbeszélem szándékomat Szájásnének; ő majd el-

horvátok, szlovének, csehek, ruthének és tótok legközelebb Bécsben congressust szándékoznak tartani. E gyűlésnek nem kisebb feladata lenne, mint ha rajtuk állna, teljesen felforgatni az alkotmány jelenlegi rendjét. Tervük az, hogy az általános szavazati jog alapján a népek külön-külön nemzetiségek szerint választanak egy összbíróalmi alkotmányozó gyűlés, mely hivatva volna a monarchia dualistikus alakját megszüntetni és föderalistikus alapon adni alkotmányt a németeknek és magyaroknak. Mindezt pedig küldöttségileg fogják kérni királyunk ő felségétől. Nehéz fába vágják a fejszójukat.

Tilos a keresztvetés. — A bécsi liberalis városi tanács többsége egy rendeletet adott ki, mely a katolikus gyermekeknek megtiltotta az iskolában, hogy az imádság végén hangosan mondják e szavakat: Az Atyának, Fiúnak és Szentlélek Istennek nevében. Ezt a furcsa rendeletet visszavonták ugyan, miután belátták, hogy mily nevetséges tulságba sodorta őket keresztényellenes érzetök, de azért megkapták a megérdemelt leczkét egy gyűlésen a keresztény párttól, a mely épen nem volt szavaiban válogatós a minősíthetetlen eljárás jellemzésére.

Világkiállítások. Nemesak Amerika és Páris fog a közeli években világkiállítást rendezni, hanem legujabb határozat szerint Antwerpen és Brüsszel is, melyek villámos vasutakkal lesznek egymással összekötve. A költségek fedezésére már megvannak a szükséges pénzeszegek.

— Az amerikai Chikagóban a világkiállítás épületeinek ünnepies átadása alkalmából nagy díszmenet volt, melyen mintegy 90,000 ember vett részt. Az utcák ünnepi lobogódiszt öltöttek.

Nagy beteg. Bismark herezeg, a nyugalmába küldött vaskanczellár komolyan megbetegedett és fokozott gyengül. A németek közt általános e miatt a nyughatatlanság.

Eretnekirtó jezsuiták. Dr. Obermeyer Miksa, lipcei protestáns tanár, Jezus-társaságáról valóban előítélet nélkül nyilatkozik a „Kreuzzeitung“-ban megjelent cikkében, melyben többek közt ezeket írja: „Minapában

pletykálja házról-házra az egész falunak. A faluból aztán szétmegy a hír a városokba, így aztán „A pletyka mivoltáról és ez udar minemüségéről“ írott könyvemnek a hire módjával az ország összes tisztelt publikumának nagyrabecsült füleibe szépen eljutna. Nem kerül sokba.

Ugy volt, mondom, hogy így fogok tenni; de nem tettem; mert hát bajos dolog komoly vállalatba manapság belemenni. Az igazságot nem szeretik az emberek. Nekik csakis eleven pletykák, fris hazugságok kellene, a miken aztán kommotosan rágódhatnak eleget.

Ámde, hogy mégis az első gondolatom teljesen paragon a begyemben ne maradjon, eltökélttem magamban és föltettem, hogy mivel olyanok is vannak, a kik a pletykától borzadnak, — nyomtatásba adom valamelyik érdemleges lapba szomorú tapasztalataimat; és hogy azok olvasatlanul ne maradjanak s főleg hogy Szájasnétól óvakodjanak: amit egykor neki szemébe mondtam, ugyanazt fogom czégérül közleményem cziméül írni fent, hogy „Ne pletykáljék kend, — hogy a ki olvassa, jól tudhassa, hogy mit jelent.

Jukundán.

a „Post“ egy „Possumus“ czimű irónikus hangu cikkben azt javasolta, hogy a jezsuiták, ép úgy mint ezt mostanában a vestminsteri érsek tette, korrigálják esküjüket, hogy abból a heretikusok elleni harez kötelessége elmaradjon. Ha ez volna a jezsuitáknak Német országba való visszabocsátásának feltétele, akkor ezt egészen jól tudnák teljesíteni. Engedje meg az igazság érdekében, hogy konzervatív protestáns létemre s ki igen sokat foglalkoztam e kérdésekkel, nyíltan konstátálhassam, hogy a Loyola Ignác által alapított Jezus-társaságát nem épen „határozottan“ mint ezt a „Post“ hiszi — a protestánsok kiirtására alapították. Duhr Bernát az ő figyelemre méltó „Jezsuita mesé“-iben egészen kétségbevonhatlanul bebizonyította az aaptalanságát ezen mondásnak: „Ignác a Jezus-társaságát a protestánsok kiirtására alapította“; s az Erfurtban 1890. december 14-én tartott katolikus gyűlés első határozata így szól: „Nem igaz, mintha a jezsuiták a protestánsok kiirtására törekednének.“ Sajnos, de mindazonáltal még jó névre igényt tartó prt. írók is találkoznak, mint ezt különben „A protestánsok félelme a jezsuitáktól“, cz. könyvemben részletesebben fel is soroltam, kik teljesen tarthatatlan állításokat koczkatatnak a jezsuitarend alapítását illetőleg. Pedig a forrásokból ennek épen ellenkezője igazolható. Azt meg joggal várhatják a jezsuiták, hogy e forrásokat lelkiismeretesen tanulmányozzák azok, kik rendjükről írni akarnak. Különben ami a jezsuiták visszabocsátását illeti, ez ellen is nagyon sok konzervatív kollegámmal együtt mi akadályt sem ohajtok emelni. Mi konzervatívok Amyntor Gerharddal („A jezsuiták mellett és ellenük“, Düsseldorfban, 1892.) ezeket mondjuk: „Én a türelmesség embere vagyok, ellensége minden erőszakoskodásnak s én nálunk a német népszellemet, a protestánsizmus princípiumát és kritikizmusát elég kifejlődöttnek tartom, hogy meg ne tagadjam a vendégszeretetet művelt és társadalmi illemességgel bíró emberektől, mint ilyeneknek a jezsuitákat tartom. A világosságot és szabadságot nem lehet elnyomni, kellően gondoskodik erről a fejlődés örvénye, melyet Isten adott az embereknek.“

A jelen század réme, a socialismus még mindig háborgatja a francia kormány nyugalmát.

A carmauxi sztrájk, mely okot adott a munkásügy vezéreinek a fenyegető lázongásra országszerte, nem szűnt meg. Oka e lázongásnak az, hogy a carmauxi polgárság, mely jórészt bányászokból áll, polgármesternek egy közönséges bányamunkást választott meg, a ki fontos hivatala mellett elhanyagolta a bányamunkát. S midőn ezért munkadíját a bányai igazgatóság megtagadta, az összes munkások beszüntették a munkát; ezenfelül újratartanak a bányák körül, hogy oda senkit be ne ereszszenek. Erre a törvényszék a zendülés kezdeményezőit, hogy a sztrájknak véget vessen, elfogatta és pár napra elzárta. Hanem most a munkás ügyet pártoló hírlapok országszerte gyűjtést rendeztek a sztrájkoló részére, sőt néhány ellenzéki parlamenti tag is leutazott közéjük, hogy kitarásra buzdítsa őket, minek következtében oly mérvet öltött a lázongás Carmauxban és messze a környéken is, hogy a kormány nagyszámu katonaságot volt kénytelen rendelni az egész kerületbe. Csakhogy a munkás polgármesterek azokat elfogadni nem hajlandók és így az összeütközés minden pillanatban várható annál inkább, mert az elkeseredet munkások mindenre készek, vezetők pedig lelketlenek. A kormány maga

a legnagyobb zavarban van és a rendes törvénykezés megkerülésére választott bíróságot ajánl, mely az ügyet békésen megoldaná, mert beláthatlan következményei lehetnének a vérengzésnek mint két év előtt a fourmiesinek.

Telhetetlen moloch. Mi volna más, mint a militarismus. Legujabban a német kormány elhatározta, hogy ismét szaporítani fogja seregét, mert a francziák egy nem rég megjelent kimutatás szerint 2 és fél millió jól szervezett katonasággal bírnak. A német kormány az új hadkiegészítés czéljából a jövő évre 57 és fél millió márkát kér a birodalmi gyűléstől.

Első lépés a háborura. Görögország és Románia között a barátságos viszony megszakadt, sőt a feszültség is annyira fejlődött, hogy kölesönösen visszahívták követeiket és összes ügyvivőiket s menten kiütne köztük a háboru, ha elég pénzük s katonájuk volna és nem volna közüjük ékelve egy más ország, Szerbia, melynek épen nincs kedve most háboruszkodni. Oka pedig a feszültségnek az, hogy egy gazdag görög Zappa Romániába költözvén s ott meggazdagodván 13 millió forintot a görög államnak hagyott örökségül, a román kormány azonban magának követeli ez örökséget, mert törvényök szerint román alattvaló nem hagyhat örökséget idegen államnak. Görögország a vitás ügyet most az európai hatalmak ítélete alá akarja bocsátani.

Beteg király. Spanyolország kis királya szintén betegen fekszik, aggódó anyja, az áldott lelkű Krisztina karjai közt. A nép aggódva várja az orvosi jelentéseket a kis szenvedő állapotáról, melyet az okozott, hogy a Kolumbus-ünnepre való utazások nagyon megviselték. A nép, a merre járt, lábaihoz borult, ölelgették, csókolgatták, úgy, hogy a királynénak alig sikerült a kis királyt a tolongástól megóvni és hozzá még 3600 ágyulövést durrogattak tiszteletére a fülébe. Most már javuló félben van.

Hatalmas kisebbség. Szerbiában nemrég a tulnyomó többségben levő oroszbarát radicalis párti kormány megbukott, s az alig néhány emberből álló liberalis párt került kormányra Avakumovics-esal az élén. Most már nagy bajban van ez a hatalmon levő kisebbség, mert össze kellene hívnia a skupstinát, hogy ez új választásokat rendeljen el, majd ezen a választáson „alkotmányos“ eszközökkel megcsinálná aztán ő a többségét, ha lehet. De fél összehívni ezt a gyűlést, mert leszavazná. Elhatározta tehát a kormány, hogy nov. 13-án megint összehívja, de csak azért, hogy menten feloszlassa. A döntő ütközet tehát a választásoknál lesz. A kormányon most ülő kisebbség egy nagy pártfogóban bizik, leginkább: azon 58 millió dénár adósságban, melyet a bukott Pasics-kormány csinált, mert hát méltán félhet a nép, hogy ha ez jut ismét hatalomra, még egyszer annyit fog csinálni.

Beteg királyné. A román királyné súlyos betegen fekszik Németországban szüleinél. Javulására nincsen semmi remény.

A megunt fejedelem. Két montenegrói sokaktól aláírt feliratot vitt a czárnak, a kit arra kértek, hogy a türhetetlen modoru Nikita fejedelem helyett a trónörökös, Danilo herezeget ültesse a fejedelmi trónra.

A kolera Hamburgban naponkint márcsak 5—6 embert ragad ki az élők sorából. Október 15-ig ott 17.962 ember betegedett

meg s 7598 halt el. Párisban, hol még mindig fordulnak elő kolera-esetek, eddig 3184 ember halt meg a bajban.

Vidék.

— **Nagy-Károly.** Az irgalmas nővérek vezetése alatt álló és most megnyílt róm. kath. elemi leányiskola növendékeinek száma felül van már a háromszázan. A diszes iskola-épület tágas termei mindenféle taneszközökkel be vannak rendezve.

— **Erdőd.** Főt. P. Flodung, miután P. Tamás segítségével, az okt. 16-án Erdődön megkezdett és a legszebb sikerrel okt. 24-én reggel, a halottakról tartott megrendítő beszéddel befejezté, az nap délutáni 3 órakor Kr.-Béltekre távozott, hogy ott újból nyolcz napi ájtatosságot tartson! Isten és a hívők áldása kísérelje a fáradhatlan Apostolt, akinek meghallgatására mindig zsufolva volt templomunk, s aki a könnyekig megindított hívek közül egy maga 500-at gyóntatott! Összesen 800-nál többen végezték töredelmes gyónásukat! Istennek legyen hála és dicsőség mindazon érzelmekért, melyek ez ünnepséget örökre feledhetlenné teszik! Isten áldja és jutalmazza buzgó apostolait!

— **Csanáros.** A józan gongolkozás, az okszerű vagyonosodás tanujelét, a pénzgörmölesztetés okos módját mutatta meg községünk számos gazdája, midőn egy gőzmalmi részvénytársasággá alakult; megvívén a néhai Schmied Antal, volt mérki lakos özvegyének tulajdonát képező gőzmalmost, azt olajütővel is berendezni ohajtja.

Tervben van egy lokomobil s egy eséplő-gép vétele is, mely aratás idején nem épen megvetendő jövedelmet hozna a társulatnak.

E czélok elérésére 150 drb. 50 frtos névértékű részvényeket bocsájtottak ki, ezt a községházán kifüggesztett hirdetmény utján adják tudtul a község lakóinak, kik közül már eddig is számosan részvényesei lettek e társulatnak; így pl. a minden jó és czélszerű ügyben példájával elüljáró buzgó plebános ur is, ki ezen tettével igen lekötözte becses személye iránt a társulatot, mert ez által a népbe, mely minden új, a fejlődési processus kezdőpontján levő ügy iránt kissé bizalmatlan, bátorságot öntött s mintegy fölhevítte a közfigyelmet e társulatra.

Kié az eszme? ki pendítette meg s ebből kifolyólag kié az érdem? nem tudom; bárkitől eredt legyen csak becsülni lehet az egyént s benne a józan, a közérdeket tekintő hummanus gondolkodást.

E sorok írója őszintén ohajtja e társulatra Isten áldását, ohajtja annak fölvirágzását s teljes boldogulását. Mondó.

— **Kraszna-Béltek.** Folyó hó 22. tartott meg községünkben az óvoda vizsgálata a kedvezőtlen idő daczára is szép számú érdeklődő közönség jelenlétében. Ns. és főt. Szájbél János t. kanonok s igazgatónak a kicsinyekhez intézett buzdító szavai után megkezdődött a vizsgálat, mely minden egyes részében kitünően sikerült; a hitanból, földrajzból, természetrajzból feladott rövid kérdésekre a kicsinyek bátran, érthetően s ügyesen feleltek, szavalatuk a jelenlevőket örömmel s bámulattal töltötte el úgy, hogy a kedves apróságok szép előhaladása, különösen a magyar nyelvben tanusított kiváló előmenetelük nem egy szülőnek örömkönnyet esalt szemébe. E szép siker feletti elismerés az óvoda vezetőjét Pap Ida kisasszonyt illeti, ki lankadatlan buzgalommal s kitartással fáradozott a kicsinyek nevelése és oktatása körül.

— Hivének lelki üdvét oly forrón ohajtó plebánosunk e hó 25. nyolcz napra terjedő missiót tartatott, melyet az annyira áldásosan működő ft. P. Flodung József missió főnök s P. Tamás János vezettek.

— **Munkács.** Folyó hó 19-én éjjeli 11 órakor a róm. kath. templom szomszédságában levő boltban tűz támadt, mely a Króó-féle házat és még négy boltot hamvasztott el. Szerencsére a szél a távolabb eső, cserépszindelyes gymnasium felé fujt, különben talán egész uj-uteza áldozata lett volna a pusztító lángoknak.

— **Falu fedél nélkül.** Poroszló ungmegyei község majdnem egészen a lángok martaléka lett a napokban. A lakosság legnagyobb része fedél nélkül néz a hideg tél elé. Segély alig jön, építésre nincs kilátásuk, 50-60-an húzódnak meg egy-egy megmaradt házban.

— **Kifosztott posta.** A vásáros-naményi postát a napokban a csarodai kis erdő közelében kifosztották. A beregszászi postafőnök értesítettvén, a csendőrséget azonnal értesítette az esetről. A gyanu a kocsisra esett, ki a csendőrségnek csakhamar bevallotta, hogy a pénzeszsákot, melyben összesen 1786 frt volt, ő bontotta fele egy kondáslegény czimborájával. Ekkor felhívta a csendőr-őrsvezető a postalegényt, hogy vezesse czinkostársához. El is indultak, azonban a Csaroda-patak mellett a bünös hirtelen a vízbe vetette magát s belefult.

Mi ujság?

— **Pappászentelés.** Püspök urunk ő méltósága f. hó 18., 19., 22. és 23.-án adta föl a papnevelde kápolnájában az egyházi rendet L a c h o e s i n s z k y Béla pályavégzett növendék és S c h w e i g h o f e r Clarus Mátyás, irgalmasrendű növendékeknek. Csató József az alszerpapi (subdiaconus), Haller Jenő a kisebb rendre avattattak föl. Az újonnan fölszentelték közül L a h o e s i n s z k y Béla a zárda-templomban f. hó 24-én mutatta be az Urnak az első sz. mise áldozatot.

— **Püspök urunk ő méltósága** a római hungarico-germanicum papnevelőintézetébe H o l u b Vilmos I. évi hittanhallgató növendéket küldötte. Ez időszertint tehát Szatmárról két növendék fog részesülni theologiai kiképzésben a római Collegiumban: amennyiben u. i. K o v á c s Gyula, ugyancsak szatmári papnövendék, már három éve szép eredménnyel folytatja ott tanulmányait s utóbb a bölesészeti tudományból tudorrá avattatott föl.

— **Székkfoglaló.** Ujfalussy Sándor Szatmárvármegye és Szatmár város új főispánja törvényhatóságunknak f. évi október hó 27-én d. u. 10 órakor tartandó rendkívüli közgyűlésén fogja székét elfoglalni.

— **Szatmári hangulat.** Az új főispán kinevezése igen kellemetlenül hatott Szatmár város polgáira. Bizonyítéka ennek azon értekezlet, melyet a városi képviselők mintegy 49-en okt. hó 19-én tartottak a takarékpénztár helyiségében dr. F a r k a s Antal elnöklete alatt. Az értekezlet elhatározta, hogy egy tiszteletteljes memorandumban fejezi ki aggodalmát a belügyminiszter előtt. Ennek szövegét 45-en azonnal aláírták. Jellemző továbbá a hangulatra, hogy a Böszörményi Károly kir. tanácsos polgármester által f. hó 21-ére összehívott rendkívüli közgyűlés egyhangulag elhatározta, hogy a nagy-károlyi beiktatás ünnepségén nem vesz részt.

— **Székhelykérdés.** A megyei székhelypárt mult szerdán tartott Szatmáron Nagy Béla elnöklete alatt gyűlést, s hosszasan megbeszélte, minő magatartást tanusítson az új főispán kinevezetésével szemben, a melyet a közfelfogás kedvezőtlennek tart a szatmári székhely kivívására. Többen elítélték a főispáni meghívó hangját és kifejezéseit. Indítványozták, hogy a párt ne üdvözölje a főispánt, hanem tegye magát várakozó állásba. Végül győzött Kováts Béla kir. tanfelügyelőnek Domahidy István, s Szerdahelyi Agostontól is pártolt azon indítványa, hogy küldessék ki egy öttagu bizottság, mely a főispánt a székhelykérdésben semlegességre és e tekintetben határozott nyilatkozattételre kérje fel. E bizottság tagjaiul megválasztottak: Nagy Béla, Kováts Béla, Kölesey Antal és ifj. Böszörményi Sándor.

— **Megnyugtató.** A szatmári székhelypárt mult szerdai értekezletéből kiküldött bizottság a napokban járt el az új főispánnal megbízatásában, Ujfalussy Sándor főispán szívesen fogadta a küldöttséget s a következő megnyugtató nyilatkozatokat tette: „Önök a meghívóban foglaltakat egészen tévesen magyarázták s egészen másképp fogták fel, mint azt én gondoltam. Főispáni ténykedésben Önök mindig s minden kérdésben pártatlannak fognak találni, mert felfogásom szerint a főispán a pártok felett áll. Azt is higgyék el, hogy állásomat s magamat hasztalan harcokkal elkedvetleníteni nem akarhatom. Én békét hirdetem, a mely kizárja bármely párt provocatíóját s bármely törvényes vagy jogos törekvés erőszakos elfojtását. Ez őszinte és teljes semlegességet ígérő nyilatkozatok, a mint köztudomásra jutottak, városzerte kedvező benyomást okoztak s ennek hatása alatt a szatmári székhelypárt választmánya elhatározta, hogy a főispáni beiktatón Nagy-Károlyban részt vesz s Nagy László alispán a párt vezére üdvözölni fogja a főispánt a vármegye nevében.

— **Tiszti főszemle.** A folyó évi tiszti főszemle november hó 4-én délelőtt pontban 9 órakor a szatmári Ferencz-József gyalogsági laktanya tiszti megbeszélő termében tartatik meg.

— **Esküvők.** Erdélyi Károly, városunk népszerű gyakorló orvosa f. hó 22-én vezette oltárhoz S o m l y a y Anna kisasszonyt, Somlyay Kálmán városi erdésznek kedves leányát. Nagy Tamás pénzügyi titkár mult szombaton tartotta esküvőjét V a d a y Hermin kisasszonnyal, Vaday Károly ügyvéd kedves leányával.

— **Dalestély.** A szatmárnémeti dalegyesület a „Vigadó” helyiségében, 1892. évi november hó 5-én, esti 8 órakor saját tagjai részére dalestélyt rendez, melyre az egyesület összes t. tagjait és családját, valamint Szatmárnémeti sz. kir. város és vidéke művelt közönségét szíves tisztelettel meghívja a választmány. Müsorozat: 1. „Ébresztő”; férfikar Poldini Edétől. 2. „Honfidal”; férfikar Gáál Ferencztől. 3. „Dalszabadság”; férfikar Marshnertől. 4. „Három népdal”; népdalcsokor Lányitól. 5. „Epilog”; férfikar Gaál Ferencztől. Az egyesület tagjai részére kívánatra felmutató veres színű, nem tagok részére pedig fehér színű meghívók vannak kibocsátva. Belépő-díj a dalestélyre: nem tagoknak: személy-jegy 1 frt; család-jegy 2 frt 50 kr. Az 1. és 5. számú karok a f. évi országos dalünnep versenydarabjai, a 2., 3. és 4. szám alattiak pedig a f. évi országos dalünnep összverseny darabjai.

— **Államsegély.** A vall. és közokt. mi-

niszterium a helybeli városi ovoda részére az 1890—1. évre a kért 150 forint segélyt kiutaltványozta.

— **Az iparos ifjak köre** folyó hó 16.-án a „Vigadó” nagytermében szavalatok, felolvasások, mulattató előadások és zenével összekötött jól sikerült estélyt tartott.

— **Segédtszti tanfolyam.** A kereskedelemügyi miniszter, hogy a posta és távirida kezelést minél olcsóbban láthassa el a személyzettel, a jövő évben tetemesen felemeli a 500—700 frt fizetéssel bíró segédtsztek létszámát s ilyenek kiképzésére az ősz folyamán néhány nagyobb postahivatalnál tanfolyamot nyit.

— **Uj teher.** Több törvényhatóság kérdésessé tette az ügyet, hogy vajjon a községekben elhalt idegen és vagyontalan egyének temetési költségeit ki tartozik viselni? A belügyminiszter egy legközelebb előfordult esetben felhívta a törvényhatóságok figyelmét az 1881. május hó 26.-án kelt rendeletére, a mely szerint minden község a határában halva talált vagy benn a községben elhalt s teljesen vagyontalan egyének eltemetésével melőzhetlenül járó költségeket saját pénztárából tartozik fedezni.

Irodalom.

— **Az új pénzrendszer.** Az ismert Wodianer-féle törvénygyűjteményben az imént egy 8 ives füzet jelent meg, mely a valuta-rendezésre vonatkozó összes törvényeket és rendeleteket foglalja magában. E mű kimerítően tájékoztat a kérdés minden részlete felől. Bőven vannak ismertette a valuta-rendezés jelentősége és nehézségei, az agio hatásai, az arany valuta előnyei, a relatio kérdése stb. stb. E fejtegetéseket kitűnően kiegészítik a törvény szövegébe iktatott bő magyarázatok és idézetek, melyek a kis művet szakemberre nézve is becses kézikönyvvé teszik. Ára 80 fillér; egyelőre 40 krért is kapható.

— **E. M. K. E. daloskönyv.** Nemcsak nyelvében, hanem dalában is él a nemzet. Az a vidék, a mely lelkesedni tud a magyar nótán, tud lelkesedni a magyar hazáért is. Ez a szempont vezette az erdélyi közművelődési egyesület intéző embereit, midőn előmozdította az előttünk levő énekeskönyv megjelenését. Deák Gerő tanár a majdnem 300 oldalra terjedő kötetbe 201 magyar dalt gyűjtött egybe, gondosan kótára téve őket részben két, részben három szólamra. A népdalokon kívül, melyek a kötet zömét teszik, bőven van benne ima-dal, gyászdal, bordal, induló és végre megvannak teljes számban nemzeti dalaink a Himnusztól a Kossuth-nótáig. A műdalok közt képviselve találjuk majdnem az összes nevezetes magyar dalszerzőket, a népdalok között is ott vannak a legrégibbek épugy, mint a legujabban felkapottak. S e nagy gazdagság mellett is ára csak 80 krajczár vászon kötésben egy forint, diszkötésben 1 frt. 50 krért. Kapható Lampel Róbertnél.

Különfélék.

— **Kifizeti-e magát a hirdetés?** E kérdésre a „Mainzer Nachr.” a következő ténynyel felel: Egy ember közzétette, hogy 5 márkát fizet annak, ki a legnagyobb almát küldi. Nem egész két hét alatt 15 zsák pompás almája volt. Az 5 márkát persze szívesen fizette ki a legnagyobb almáért.

A világ legnagyobb városai. Legujabb statisztikai kimutatások szerint, az egész

világon 232 olyan város van, a melyben a lakosok száma meghaladja a 100.000-et. Milliós lakosságu város van tizennégy, u. m. London 5.6, Páris 2.3, Berlin 1.6, New-York 1.6, Peking 1.6, Kanton 1.6, Tokio 1.4, Bécs 1.3, Chikagó 1.1 milliányi, Filadelfia, Szucsau Sziangtan, Szingan és Csaucsau, egy-egy milliányi lakossal. Olyan város, melynek lakossága meghaladja a félmilliót, mindössze 18 van (ezek közé tartozik Budapest is), 300-500 ezer lakosságu város 31, 200—300 ezer lakosságu pedig 130.

Hid Anglia és Franciaország közt. A La Manche csatornán át vezető vasuti hid építésére alakult társaság legközelebb Londonban tartatott közgyűlésen bejelentették, hogy az előmunkálatok be vannak fejezve. A hid hét év alatt elkészülhet és nyolcezzáz millió frankba kerülne. Most még csak az engedély megszerzése hiányzik. Hanem ez nehezebb a technikai akadályok leküzdésénél, mert az angol kormány, illetőleg a parlament, eddig is visszautasítottak minden tervet.

Hogyan van eloszolva a birtok hazánkban? A földművelési értesítőből olvassuk, hogy a birtokok következőleg vannak eloszolva Magyarországon: 1) 5 holdig terjedő birtok van: 1.444,400; 2) 5—15 holdig terjedő 643,091; 3) 15—30 holdig terjedő 260,619; 4) 30—50 holdig 77,370; 5) 50—100 holdig 30,336; 6) 100—200 holdig 11,365; 7) 200—500 holdig 9246; 8) 500—1000 holdig 4502; 9) 1000—3000 holdig 3882; 10) 3000—5000 holdig 816; 11) 5000—10,000 holdig 495; és 12) 10,000 holdon felül terjedő birtok van 231. A birtokosok összege 2,486.262.

Szerkesztői üzenetek.

- P. I. A vers későn érkezővén, később közöljük.
- N. B. Közzéteszszük.
- D. E. Köszönjük a tudósítást. A legközelebbi számban jön.
- F. L. A buzgó kezdetnek legyen aztán hasonló folytatása is!

LITTE CZKY és REIZER

könyv- és papirkereskedése Szatmáron.

Az iskola év alkalmából ajánljuk a n. é. közönségnek szives figyelmébe gazdagon felszerelt

könyv- és tanszer raktárunkat.

Mindennemű iskolai-, tan- és vezérkönyvek, papír-, író- és rajzszerkek, valamint irodai- és iskolai eszközök dus választéka a legjutányosabb árak mellett.

Vidéki megrendelések a legnagyobb pontossággal és figyelemmel eszközöltetnek; nagyobb rendeletnél a posta vagy fuvarbért mi viseljük.

A n. é. közönség megkereséseit szolgálatkészen várva vagyuk Szatmár, 1892. aug. hó.

kiváló tisztelettel

Litteczy és Reizer.

könyv- és papirkereskedők.

FRIEDL HUBERT

(BÉCS, V.)

hirdetési IRODÁJA

katholikus lapok s népiratok bárminő hirdetései-nek fölvételét eszközli a bel- és külföld összes katolikus lapjaiba.

Az ezen intézet után hirdető nemcsak idő-vesztéségtől s a különféle lapokban való közlés-sel járó fáradságtól szabadul meg, hanem leg-alább oly mérsékelt díj mellett hirdethet, mint közvetlen uton. A lapok alkalmas megválasztás-áról, a hirdetési szöveg helyes fogalmazása szem-beöltő alakjáról, valamint a szükséges (galván) clichék minden haszon nélkül számított áron való elkészítéséről gondoskodik az intézet. Költsé-gyvetés s a különböző lapok jegyzéke kívánatra megküldetik. (10 kros bélyeg.)

FÜSZER ÁRUK RAKTÁRA.

Uj üzlet megnyitás.

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönség szives tudomására hozni, hogy a helybeli piacon, Deák-téren Lengyel Endre ur házában a mai kor igényeinek megfelelően

fűszer-, bor-, csemege- és ásványviz-kereskedést nyitottam s azt

DÖRY DEZSŐ

törvényszékieleg bejegyzett czég alatt vezetem. — Támaszkodva az ország több előkelő városaiban, nemkülönben a helybeli piacon szerzett tapasztalataimra, megfelelő üzlet tőkémre, ama kedvező helyzetben érzem magam, hogy **jóminőségű áruim, szolid árak, gyors és pontos kiszolgálásom által a legmagasabb igényekkel is kielégíteni képes vagyok.**

Bátor vagyok fölhívni a mélyen tisztelt közönség szives figyelmét, méltóztatna nálam egy próba-bevásárlást eszközölni, hogy jó minőségű áruimról, nemkülönben a szolid árakról meggyőződést szerezhessen.

A mélyen tisztelt közönség szives pártfogását kérve, vagyok

kiváló tisztelettel

DÖRY DEZSŐ.

Szolid árak mellett jó minőségű áruk gyors és pontos kiszolgálása.

SZATMÁRI GÓZMÁLMI LISZT RAKTÁR.

Tea, tea-stillemény, rum, magyar és francia cognac különlegességek.

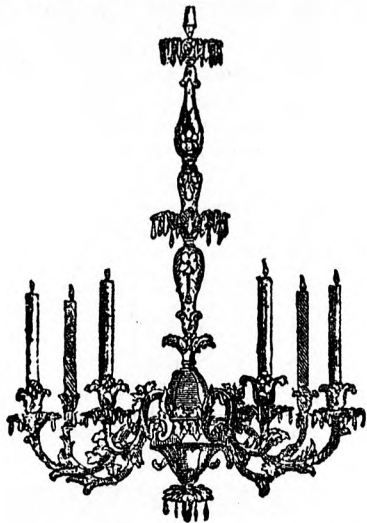
Gavora József

Az 1885. évi budapesti orsz. kiállításon a kiállítási nagy éremmel kitűnő munka és jó ízlésért kitüntetve.

BUDAPESTEN, IV. KERÜLET, VÁCZI-UTCZA 17

Ajánlom dísan felszerelt

EGYHÁZAK és KÁPOLNÁK BERENDEZÉSÉHEZ

szükséges tárgyaimat a legjutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben. Nevezetesen: Miseruhákat, **Pluviale, Dalmatica és Ornatusok**. **Egyházi és társulati lobogók**. — **Mária-társulati, Ipar-társulati, dallegyleti és temetkezési egyleti zászlókat, st. szobrokat, csillárokat, ciborium és kelyheket, fali- és oltár gyertyatartók és oltárlámpákat, — Monstranciák, stáció-képek, oltárok, urkoporsókat, stb.**

Régi ruhák javítását, valamint kelyhek, ciborium, Monstrancia, oltárlámpák és oltár-gyertyatartók megozüstölését vagy megaranyozását elvállalom és olcsón készítem el.

Nagy választék arany-, ezüst- és selyemhímzések, valamint egyházi ruhákban. Egyházi csipkék, oltárterítők, fali keresztek és iskola-keresztek. Egyházi szövetek. Damastok stb.

Pontosságomattöbb százra menő elismerő levelekkel bizonyíthatom.

Arjogyzék és költségvetéseket kívánatra bérmentve küldök.

Van szerencsém a n. é. közönségnek becses tudomására hozni, hogy az ő cs. és kir. fensége, Gizela főhercegnő védnöksége alatt álló s **leány kiházásítására** alakult

GIZELA EGYLET

FŐÜGYNÖKSÉGÉT

Bereg-, Máramaros-, Szatmár-, Szilágy és Ugocsa megyék területére

szerencsés voltam megnyerni s a midőn ezen sok előnyvel bíró egyletet úgy a gazdagabb, mint a kevésbé tehetősszülők figyelmébe lelkiismerettel ajánlom, egyszersmind bővebb s részletes felvilágosításokkal mindenkinek s mindenkor készséggel szolgállok.

Kiváló tisztelettel

3-3

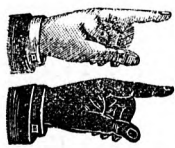
REZUTSEK ANTAL,

főügynök.

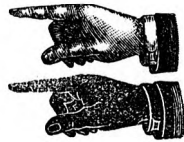
Ezen egylet részére mozgó ügynökök kerestetnek s kéretnek a főügynökséghez fordulni.

Határozott olcsó árban.

Tisztelettel van szerencsém értesíteni a város s vidék nagyérdemű uri közönségét, miszerint Szatmáron, **Deáktéren, a város háza épületében, egy új minta**

butortermek

rendeztem be, mely fényes berendezésével, a modern legmagasabb ízlésnek megfelel, s feleslegessé teszi a fővárosi és külföldi czégektől való megrendeléseket.

Arany, fekete matt, fényezett s tiszta diófaálványokból készült salonberendezések, fantasie s renesans darabok, valamint legújabb divatu háló, ebédlő, s **uri szoba berendezések** mindig dus választékban raktáron vannak.

Ad eddig szállított butorokról beérkezett számos elismerő levelek üzletemben megtekinthetők; úgy az új, valamint régibb idő óta fennálló **Kazinczy-utca 2. szám** alatt levő raktáramat, az uri közönség nagybecsű pártfogásába ajánlva, maradok

kiváló tisztelettel

hazai butorcsarnok tulajdonosa

Lindenfeld Mór.

U. i. úgy mint eddig, ezután is mindenféle

értékpapirokat, részvények s regále kötvényeket

a legmagasabb árban veszem.

Hazai butorcsarnok!

Szatmáron, nyomtatott a „Pázmány-sajtó”-ban.

Kazinczy-utca 2. szám.

Deák-tér, városháza.